

Potenciál PRIELUK A VNÚTROBLOKov

The Potential of Inner Blocks

Školiteľ:	doc. Ing. arch. Roberta Štěpánková, PhD.
Pracovisko:	Ústav krajinnej architektúry, FZKI SPU v Nitre
Študijný odbor:	Poľnohospodárstvo a krajinárstvo
Študijný program:	Záhradná a krajinná architektúra
Forma štúdia:	denná/externá

Tézy:

V mestskej krajine sa čoraz častejšie stretávame s fenoménom zabudnutých miest, otvorených plôch bez funkcie, ktoré vznikli asanáciou neperspektívnych objektov alebo vplyvom rôznych iných historických faktorov. Zväčša sa jedná o takzvané „prieluky“ a vnútrobloky, čo sú otvorené voľné priestory medzi dvomi objektami - budovami, alebo prázdne miesta medzi dvomi, alebo viacerými samostatnými objektmi bez vzájomnej súvislosti. Teda nezastavané miesta v už stojacej súvislej zástavbe, ktoré sú určené zväčša na zastavanie, ale aktuálne neplnia žiadnu funkciu. Viaceré subjekty sa uvedenému javu venujú a hľadajú potenciál na využitie v kontexte dnes riešených tém a problémov urbanistických štruktúr a aj v kontexte s realizáciou opatrení predchádzajúcim negatívnym dôsledkom klimatickej zmeny (<https://www.vnutroblok.sk/index.php/sample-page/co-je-vnutroblok/>; <https://bratislava.sme.sk/c/7143681/cez-vikend-zmapuju-nevyuzite-priestory-bratislavy.html>; <https://www.stavebni-forum.com/en/article/14163/bratislavske-prieluky-svedectvo-doby-ale-i-bezmocnosti-mesta/>). Zastavanie prieluk z hľadiska udržateľnosti a ekonomickej efektívnosti a urbanistickej koncepcie mesta sa javí ako najvhodnejšie riešenie, pretože by sa pôvodná zástavba doplnila a vznikla by tak opäť zmysluplná ucelená štruktúra. S odstupom času však nie je vždy jednoduché a možné nadviazať na pôvodnú koncepciu pri vývoji urbanistickej štruktúry a nie je možné všetky tieto miesta zastavať. V takomto prípade je nutné rozmýšľať o novej funkcii, ktorá by čiastočne suplovala tú pôvodnú, prípadne vnášala do mestského priestoru funkcie nové, ktoré vyvíjajúca sa spoločnosť potrebuje, očakáva. V rámci budovania zelenej infraštruktúry a mestského plánovania často mestské samosprávy integrujú do týchto miest rôzne zelené riešenia, ktoré podnecujú ich obyvateľov a užívateľov tráviť v nich zmysluplne svoj voľný čas. Z dlhodobého hľadiska sú tieto riešenia zrejme najlepšou možnou alternatívou k vyššie uvedenej dostavbe urbanistických štruktúr. Nie vždy sa však musí jednať o nákladný a prepracovaný dizajn, niekedy postačí len malá krátkodobá intervencia na základe hlbšie rozpracovanej myšlienky “bring back function”.

Zdôvodnenie:

Výskum opisuje nekonvenčné zásahy do priestorov bez funkcie a hľadá ich prepojenie s užívateľmi v rámci sociálnej interakcie a aktuálnych potrieb. Následne predstavuje základné kontúry strategického postupu, ktorý je možné v oblasti tejto koncepcie pozorovať na úrovni okolitých európskych krajín a bližšie sa zaoberá konkrétnymi príkladmi. Prostredníctvom metód kvalitatívneho výskumu sa budú študovať a pozorovať rôzne prípadové štúdie, ktoré budú v prípravnej fáze zaradené do pracovnej databázy. Prinesú modelové riešenia a konkrétne návrhy na akceptovanie prieluk a ich zaradenie do života urbanistickej štruktúry.

Finančné krytie:

Projekty Ústavu krajinnej architektúry

KEGA: UNI:ARCH - Slovenská poľnohospodárska UNiverzita v Nitre - ARCHitektonické hodnoty objektov, Projekt č. 015SPU-4/2020; Vedúci projektu: doc. Ing. arch. R. Štěpánková, PhD.

KEGA ZEL:IN:KA - Integrácia ZELenej INFraštruktúry do Krajinej Architektúry, Projekt č. 003SPU-4/2020; Vedúci projektu: doc.Ing. Attila Tóth, PhD. Plánujem podať projekt KEGA na obdobie rokov 2023 – 2025 s témou blízkou téme doktorandskej práce

Hodnotenie, plánovanie a tvorba zelenej infraštruktúry v poľnohospodárskej krajine Green Infrastructure Assessment, Planning and Design in Agricultural Landscapes

Školiteľ:	doc. Ing. Attila Tóth, PhD.
Pracovisko:	Ústav krajinej architektúry FZKI SPU v Nitre
Študijný odbor:	Poľnohospodárstvo a krajinárstvo
Študijný program:	krajinná a záhradná architektúra
Forma štúdia:	denná /externá

Tézy:

Poľnohospodárska krajina patrí na Slovensku medzi krajinné typy s najnižšou ekologickou stabilitou. Jej zelená infraštruktúra (ZI) má nedostatočný rozsah a kvalitu. Chýba súvislosť, prepojenosť a priestorová integrita systémov ZI. V zmysle cieľov udržateľného rozvoja (SDG) OSN a predsavzatí EÚ ukotvených v Stratégii pre ZI, Stratégii pre biodiverzitu do 2030, Európskej zelenej dohody a Spoločnej poľnohospodárskej politiky (CAP), najmä „ekoschém“, je potrebné hľadať efektívne spôsoby ozelenovania poľnohospodárskej krajiny. Slovensko aktuálne stojí pred výzvou obnoviť svoju krajinu v procese komplexných pozemkových úprav, pre ktoré bude potrebné čo najlepšie nastaviť metodiku plánovania a implementácie krajinej zelene. V súčasnosti existujú overené a inovatívne nástroje na integráciu väčšieho rozsahu zelene do poľnohospodárskej krajiny, napr. prostredníctvom „ekoschém“, biopásov, agrolesníckych a iných agroenvironmentálnych modelov, ako aj finančné mechanizmy vo forme priamych platieb (Direct Payments), prípadne platieb za ekosystémové služby (Payments for Ecosystem Services). Cieľom dizertačného výskumu bude v kontexte vyššie uvedených téz analyzovať, interpretovať, porovnať a vyhodnotiť súčasný medzinárodný a národný politický a legislatívny rámec a dobré príklady implementácie ZI v poľnohospodárskej krajine a na základe tohto hodnotenia vypracovať optimálnu metodiku pre podmienky Slovenska.

Zdôvodnenie:

Problematika dizertačného výskumu je v krajinej architektúre mimoriadne aktuálna, vedecky relevantná a prakticky implementovateľná. Krajinní architekti stoja v súčasnosti pred veľkou celospoločenskou výzvou a náročnou úlohou revitalizovať súčasnú krajinnú štruktúru v interdisciplinárnom procese pozemkových úprav, na základe komplexnej územnoplánovacej dokumentácie a podkladov. Ďalšia dôležitá výzva vyplýva zo Stratégie EÚ pre biodiverzitu do roku 2030, ktorá vyžaduje sa európska kultúrna krajina dokázala lepšie adaptovať na klimatickú zmenu, biodiverzitnú krízu a potravinovú odolnosť prírode blízкими riešeniami. Vedecká i odborná obec sa potrebuje na tieto výzvy a úlohy dôkladne pripraviť a jedným z metodických nástrojov je práve učenie sa z overených koncepcií a empirických znalostí, ktoré má dizertačný výskum ambíciu vyhodnotiť.

Finančné krytie:

KEGA 003SPU-4/2020 ZEL:IN:KA - Integrácia ZELenej INFraštruktúry do Krajinej Architektúry (2020-2022) - zodpovedný riešiteľ
OP integrovaná infraštruktúra ITMS 313011W112 SmartFarm - Udržateľné systémy inteligentného farmárstva zohľadňujúce výzvy budúcnosti (2019-2023) – riešiteľ
Erasmus+ KA2 Strategické partnerstvá 2020-1-SK01-KA203-078379 LeLa - Learning Landscapes (2020-2022) – zodpovedný riešiteľ

Certifikačné systémy pre hodnotenie, plánovanie a tvorbu zelenej infraštruktúry v projektoch administratívnych a rezidenčných objektov

Validation and Certification Systems for Green Infrastructure Assessment, Planning and Design in Projects of Administrative and Residential Objects

Školiteľ:	doc. Ing. Attila Tóth, PhD.
Pracovisko:	Ústav krajinej architektúry FZKI SPU v Nitre
Študijný odbor:	Poľnohospodárstvo a krajinárstvo
Študijný program:	krajinná a záhradná architektúra
Forma štúdia:	externá

Tézy:

V súčasnej projekčno-plánovacej praxi v krajinej architektúre zohrávajú mimoriadne významnú úlohu medzinárodné certifikačné a validačné systémy a modely ako napríklad BREEAM, LEED – SITES, WELL a iné. Cieľom dizertačného výskumu bude zmapovanie existujúcich certifikačných systémov, ich dôkladná analýza, komparácia a vyhodnotenie. Vzorové riešenia v podobe prípadových štúdií budú výskumnými vzorkami pre vyhodnotenie efektívnosti implementácie, so špecifickým zameraním na projekty administratívnych a rezidenčných objektov. Význam implementácie ekologických a ekostabilizačných prvkov v súčasnej krajinej architektúre neustále rastie. Ekologické princípy musia byť zosúladené s reálnymi možnosťami krajinných architektov pri uplatňovaní jednotlivých prvkov vo svojich dielach. Je preto dôležité vedieť vyhodnotiť limity a možnosti a formulovať relevantné a implementovateľné odporúčania spracovateľmi BREEAM a LEED. Ekologické odporúčania spracovateľov certifikácií BREEAM a LEED sú spravidla subjektívne a vyplývajú z dosiahnutého vzdelania a praxe. Cieľom dizertačného výskumu bude vypracovať komplexnú a v praxi implementovateľnú metodiku posudzovania ekologickej efektívnosti objektov, konzultovanej s ekológom, ako aj producentom a dodávateľom vegetačných prvkov a realizátorom vegetačných úprav tak, aby boli rešpektované reálne možnosti v podmienkach Slovenska.

Zdôvodnenie:

Certifikácie BREEAM a LEED sú v podmienkach Slovenska prínosným nástrojom pre zlepšenie kvality diel krajinej architektúry, a to najmä po environmentálnej a ekologickej stránke. Praktizujúci krajinní architekti vďaka certifikačným systémom jednoduchšie uplatňujú prvky zelenej infraštruktúry v sídlach. Výsledky dizertačného výskumu budú inovatívne a jedinečné v podmienkach Slovenska a budú prakticky využiteľné v neustále narastajúcom počte projektov rezidenčno-administratívnych komplexov. Komplexná metodika, ktorá bude vychádzať z príkladov najlepšej empirickej praxe v medzinárodnom kontexte, vytvorí vhodné predpoklady pre efektívnu spoluprácu krajinných architektov s ekológmi a inými zainteresovanými profesiami.

Finančné krytie:

KEGA 003SPU-4/2020 ZEL:IN:KA - Integrácia ZELenej INfraštruktúry do Krajinej Architektúry (2020-2022) - zodpovedný riešiteľ

OP integrovaná infraštruktúra ITMS 313011W112 SmartFarm - Udržateľné systémy inteligentného farmárstva zohľadňujúce výzvy budúcnosti (2019-2023) – riešiteľ

Erasmus+ KA2 Strategické partnerstvá 2020-1-SK01-KA203-078379 LeLa - Learning Landscapes (2020-2022) – zodpovedný riešiteľ

Slovenská floristika - história, identita, vývoj

Slovak Floristics – History, Identity, Development

Školiteľ:	doc. Ing. Attila Tóth, PhD.
Pracovisko:	Ústav krajinskej architektúry FZKI SPU v Nitre
Študijný odbor:	Poľnohospodárstvo a krajinárstvo
Študijný program:	krajinná a záhradná architektúra
Forma štúdia:	externá

Tézy:

Floristika je novodobý odbor dizajnu, ktorého základy spočívajú v rozvoji kultúrnosti ľudskej spoločnosti, najmä vo vzťahu k zúšľacht'ovaniu rastlín a povyšovaniu ich kompozícií v živote človeka. Jej počiatky na Slovensku sú úzko späté s históriou a vývojom poľnohospodárstva, ako aj s interiérovým dizajnom a krajinnou architektúrou. Hlavným zámerom dizertačného výskumu je dôkladné mapovanie vývoja identity a charakteru tohoto mladého odboru v našich podmienkach a komplexná analýza jednotlivých smerov, ktoré ho priamo ovplyvnili a vyformovali do súčasnej podoby. Dizertačný výskum obsiahne vznik a vývoj floristiky, v spojitosti s jej špecifickými zameraniami a odvetviami ako interiérové kvetinárstvo, výstavníctvo či aranžovanie rastlín v živej alebo neživej forme v interiéri. Dizertačná práca prierezovo zdokumentuje komplexný vývoj floristiky od obdobia 20. storočia, kedy sa označovala ako aranžovanie kvetov, až po súčasný fenomén uplatňovania stredoeurópskej flóry, ktorá ovplyvňuje celosvetové trendy vo vývoji floristiky, čím výrazne prispieva k formovaniu samostatného štýlu označovaného ako vegetatívny, ktorý vychádza priamo z našej identity a histórie. Dizertačná práca prinesie unikátne dielo v podmienkach Slovenska, ktoré zadefinuje ťažiskové obdobia, zanalyzuje a vyhodnotí pramene, ktoré významnou mierou ovplyvnili vývoj v našom regióne, súčasný stav odboru a jeho smerovanie v 21. storočí.

Zdôvodnenie:

Floristika sa na Slovensku dostala do bodu zlomu, kedy je nevyhnutné čerpať z historických reálií, faktov, identity a pamäte odboru, ktoré dosiaľ neboli komplexne zdokumentované a spracované. Floristika pred výzvou, aby sa akademicky posunula na vyššiu úroveň a začala vytvárať a rozvíjať komplexný vzdelávací proces, s cieľom vychovať nevyhnutných odborníkov-vizionárov pre súčasný a budúci trh. Je dôležité identifikovať ťažiskové prelomové body, ktoré priamo ovplyvnili vývoj interiérového kvetinárstva a súvisiacich odborov dizajnu v regióne a proklamovať potrebu rozvoja vzdelávania v oblasti floristiky ako vlastnej špecializácie krajinskej a záhradnej architektúry. Slovenská floristická obec volá po komplexnom vyhodnotení vzniku, historického vývoja, definícii míľnikov, východísk a smerovaní v priebehu 20. storočia a prvých desaťročí 21. storočia. Tento dizertačný výskum má ambíciu i predpoklad byť významným prínosom pre súčasný stav poznania v odbore.

Finančné krytie:

KEGA 003SPU-4/2020 ZEL:IN:KA - Integrácia ZELenej INFraštruktúry do Krajinskej Architektúry (2020-2022) - zodpovedný riešiteľ

OP integrovaná infraštruktúra ITMS 313011W112 SmartFarm - Udržateľné systémy inteligentného farmárstva zohľadňujúce výzvy budúcnosti (2019-2023) – riešiteľ

Erasmus+ KA2 Strategické partnerstvá 2020-1-SK01-KA203-078379 LeLa - Learning Landscapes (2020-2022) – zodpovedný riešiteľ

Vývoj metodiky hodnotenia a tvorby zelene a zelenej infraštruktúry v územnoplánovacej dokumentácii

Development of a Methodology of Assessment and Design of Green Spaces and Green Infrastructure in Territorial Planning Documentation

Školiteľ:	doc. Ing. Attila Tóth, PhD.
Pracovisko:	Ústav krajinskej architektúry FZKI SPU v Nitre
Študijný odbor:	Poľnohospodárstvo a krajinárstvo
Študijný program:	krajinná a záhradná architektúra
Forma štúdia:	externá

Tézy:

Územné plány (ÚP) nemajú na Slovensku v súčasnosti jednoznačne stanovenú jednotnú metodiku spracovania, najmä vo vzťahu k zelene a zelenej infraštruktúre. Posudzovanie, ochrana a rozvoj krajiny a zelene v tvorbe územnoplánovacej dokumentácie sú v praxi marginálnou témou. V kontexte klimatickej krízy a cieľov udržateľného rozvoja OSN je nevyhnutné vyvinúť jednotnú metodiku integrácie zelene a zelenej infraštruktúry do územnoplánovacej dokumentácie a podkladov. V súčasnosti je v územných plánoch (ÚP VÚC, ÚP obce, ÚP zóny) riešená zeleň a zelená infraštruktúra takmer výlučne vo výkrese a príslušnej textovej časti „Ochrana prírody a tvorba krajiny“. Pre vypracovanie tohto výkresu a textovej časti nie je stanovený presný a jednotný postup a metodika spracovania, chýbajú relevantné vstupné podklady a mierka spracovania má nízku mieru podrobnosti a tým aj nedostatočnú výpovednú hodnotu. Cieľom dizertačného výskumu bude v kontexte súčasného legislatívneho rámca a v súlade s ÚSES (RÚSES aj MÚSES) vypracovať optimálnu a inovatívnu metodiku plánovania a tvorby zelene v územnoplánovacích dokumentoch v podmienkach Slovenska, s ťažiskovým zameraním na menšie mestá. Výstupom dizertačnej práce bude jednotná metodika a miera podrobnosti spracovania zelene a zelenej infraštruktúry v ÚP VÚC, ÚP obce do/nad 2000 obyvateľov a ÚP zóny, ktoré sú v súčasnosti legislatívne jasne definované.

Zdôvodnenie:

Problematika dizertačného výskumu je v krajinskej architektúre, urbanizme, územnom a krajinnom plánovaní mimoriadne aktuálna, vedecky relevantná a prakticky implementovateľná. Krajinní architekti stoja v súčasnosti pred závažnou celospoločenskou výzvou a náročnou úlohou revitalizovať súčasnú slovenskú krajinu, a to najmä na základe a prostredníctvom komplexnej územnoplánovacej dokumentácie a podkladov. V súčasnej územnoplánovacej legislatíve a metodike tvorby územných plánov je zastúpenie zelene a zelenej infraštruktúry alarmujúco nedostatočné a metodicky slabo podložené. Ambíciou dizertačného výskumu je preto vypracovať komplexnú metodiku integrácie zelenej infraštruktúry do územného plánovania, po vzore najlepších príkladov v medzinárodnom kontexte.

Finančné krytie:

KEGA 003SPU-4/2020 ZEL:IN:KA - Integrácia ZELenej INFraštruktúry do Krajinskej Architektúry (2020-2022) - zodpovedný riešiteľ
OP integrovaná infraštruktúra ITMS 313011W112 SmartFarm - Udržateľné systémy inteligentného farmárstva zohľadňujúce výzvy budúcnosti (2019-2023) – riešiteľ
Erasmus+ KA2 Strategické partnerstvá 2020-1-SK01-KA203-078379 LeLa - Learning Landscapes (2020-2022) – zodpovedný riešiteľ